

R E C E N Z J A

Rozprawy doktorskiej na stopień naukowy doktora nauk medycznych i nauk o zdrowiu w dyscyplinie nauki medyczne Pana magistra Jana Szczypińskiego pt.: **‘ Neuronálne mechanizmy kontroli poznawczej i teorii umysłu u mężczyzn ze skłonnościami pedofilnymi’.**

Promotor: dr hab. Andrzej Jakubczyk

Promotor pomocniczy: dr n biol. Marek Wypych

Rada Dyscypliny Nauk Medycznych

Warszawski Uniwersytet Medyczny

Recenzowana praca liczy 118 stron, 14 rycin, 13 tabel, 164 pozycji piśmiennictwa. Zgodnie z przyjętymi zasadami rozprawa obejmuje streszczenie, wstęp, część teoretyczną, badawczą, wyniki.

Nie będzie przesadą stwierdzenie, że praca ma charakter pionierski w polskim piśmiennictwie. Dotyczy osób ze skłonnościami pedofilnymi. Jakkolwiek w polskim piśmiennictwie istnieje wiele publikacji poświęconych pedofilii, to jednak zakres badawczy Autora pracy jest praktycznie mało znany. W piśmiennictwie anglojęzycznym ukazało się już sporo publikacji poświęconych badaniu osób z parafilią typu pedofilia z zastosowaniem metod neuroobrazowania mózgu, to jednak brak w nich perspektywy badawczej przyjętej przez Autora. Można zatem stwierdzić, że praca Autora może cieszyć się wysokim uznaniem w świecie naukowym.

Pracę przeczytałem z dużym zainteresowaniem z kilku przyczyn: pionierskiego ujęcia problemu, własnych doświadczeń klinicznych i orzecznich w roli biegłego, naukowego zainteresowania pedofilią. Nie ukrywam, że nie czuję się specjalistą w zakresie metod obrazowania mózgu pedofilów i dlatego moja recenzja dotyczy wybranych elementów rozprawy.

Uwagi szczegółowe

1. W historii definicji pedofilii Autor ograniczył się do jednego z pionierów seksuologii. W tym rozdziale warto dodać poglądy innych badaczy, w tym również np. prof. Kazimierza Imielińskiego, który kształcił pokolenia polskich seksuologów.
2. Podzielam pogląd Autora, że pedofilia stała się problemem społecznym i większość seksualnych zachowań wobec dzieci nie jest ujawnianych. Warto jednak w tym miejscu zaznaczyć, że bardzo często nie różnicuje się pedofilów z inną grupą – hebefilną i jest to częstą przyczyną utożsamiania obu populacji w orzecznictwie sądowym.
3. Część teoretyczna pracy jest bardzo dobrze opracowana a na szczególne uznanie zasługują rozdziały poświęcone Modelowi Czynników Motywujących i Ułatwiających Przemoc Seksualną, Teorii Umysłu, kontroli poznawczej.
4. Podzielam pogląd Autora, że badani często nie przyznają się do popełnienia zarzucanych im czynów i dlatego badanie diagnostyczne wymaga specjalnych umiejętności. Autor na str.28 omawia fallometrię. Z analizy piśmiennictwa i własnych doświadczeń uważam, że badanie fallometryczne jest najbardziej przydatne w badaniu raptofilów a w przypadku pedofilów jako metoda oceniająca skuteczność terapii.
5. Autor bardzo rozbudował część poświęconą celom badań i hipotezom. Okazało się to słuszną decyzją biorąc pod uwagę cały program badawczy.
6. Na uznanie zasługuje walidacja Nencki Children Eyes Test,
7. Nie mam uwag do metod badania. Oceniam je jako bardzo dobrze dobrane, również w zakresie kwestionariuszy oceniających impulsywność, empatię, skłonności pedofilne.
8. Jako interesujący i trafny oceniam podział badanych na grupy CSO+, CSO-, HC, WC, NWC. Jakkolwiek Autor ocenia badane grupy jako małe, to jednak w tego typie programie badawczym można je traktować jako zachętę do kontynuowania badań na większej populacji. Byłoby to możliwe np. w opracowaniu grantu z udziałem innych badaczy i w perspektywie międzynarodowej.
9. Autor badał wyłącznie mężczyzn. Jest to o tyle uzasadnione, że populacja kobiet z rozpoznaniem pedofilii w Polsce jest niewielka. Z uwagi na fakt, że jednak wzrasta populacja sprawczyń [około 10% ogółu sprawców] warto kontynuować badania tej populacji.

10. Autor uzyskał wiele interesujących wyników badań, dobrze przedstawianych w tabelach i rycinach. Jako szczególnie wartościowe oceniam następujące wnioski dotyczące grupy CSO+: obniżenie zdolności rozpoznawania stanów mentalnych dorosłych i dzieci, zdolności hamowania reakcji, zaburzenie integracji informacji poznawczych i emocjonalnych.

Na uznanie zasługują refleksje Autora dotyczące wykorzystania uzyskanych wyników badań dla celów diagnostycznych i terapeutycznych.

11. Praca jest bardzo erudycyjna, zawiera wiele informacji i zapewne będzie inspiracją do kontynuowania badań.

12. Piśmiennictwo obejmuje 164 pozycji, które oceniam jako reprezentatywne i dobrze wykorzystane. Na uznanie zasługuje fakt cytowania prac polskich autorów, co w rozprawach doktorskich nie jest powszechną regułą.

Wnioski

Pracę Autora oceniam jako pionierską w badanym obszarze, wnikliwą, erudycyjną, opartą na rzetelnym i bardzo dobrze przeprowadzonym programie badawczym. Praca Autora spełnia warunki określone w art. 187 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce [Dz.U.2018 poz.1668]. Wnioskuje o dopuszczenie Autora do dalszego postępowania w przewodzie doktorskim.

Wnoszę o wyróżnienie pracy.

Uzasadnienie: praca ma charakter pionierski nie tylko w polskim ale i w międzynarodowym piśmiennictwie. Jest oparta na bardzo dobrze przeprowadzonym oryginalnym programie badawczym.

prof. dr hab. med. Zbigniew Lew-Starowicz
specjalista seksuolog, psychiatra, psychoseksuolog

